

Hallituspuolueiden eduskuntaryhmien norminpurkuehdotukset (38 kpl), syyskuu 2024

Ministeriöiden alustavat kommentit ehdotuksista

Toteutetut (8)

- **(1.) Kevennetään Soteri-rekisterin rekisteröintimenettelyä;** STM; Valvontalain tilapäisestä muutoksesta (oikeus aloittaa toiminta ennen rekisteröintiä) annettiin HE marraskuussa 2024. Tilapäisen muutoksen voimassa ollessa tehdään arvio ja valmistelu pysyvistä muutostarpeista.
- **(2.) Luovutaan lainvalmisteluhankkeesta, jossa ravintolat veloitetaan ilmoittamaan tarjoiltavan ruoan energiasisältö;** MMM; Kysymyksessä tarkoitettua asetusta ei tällä hetkellä jatketa.
- **(7.) Joustavammat rakennusmääräykset korjausrakentamiseen rakentamislain korjaussarjan mukaisesti;** YM; Rakennusmääräyksiä joustavoitetaan 1.1.2025 voimaan tulevassa rakentamislain korjaussarjassa. RakL 30 §, rakennuksen saa korjata niin kuin se on alun perin rakennettu, ei tarvitse noudattaa viimeisimpiä määräyksiä. Rakennuksen käyttötarkoitusta helpotetaan 57 §:ssä.
- **(13.) Mahdollistetaan eläinsuojan ilmoitusmenettelyn ja biokaasulaitoksen lupaprosessien käsittely yhteisessä prosessissa;** YM: HE 189/2024 Ympäristösuojelulain muuttamisesta annettiin marraskuussa 2024. Kyseessä on toimintakokonaisuus-ajattelun vahvistaminen ilmoituksenvaraisten eläinsuojien ja niiden biokaasulaitosten osalta niin, että molemmat olisivat samassa menettelyssä. Ilmoituksenvaraisten eläinsuojien yhteyteen perustettavien, oman tilan syötteitä käsittelevät biokaasulaitokset siirrettäisiin ilmoitusmenettelyyn eli lupamenettely keventyisi tältä osin. Toisaalta eläinsuoja seuraisi biokaasulaitosta lupamenettelyyn, jos biokaasulaitoksessa käsitellään syötteitä muualta kuin omalta tilalta.
- **(14.) Tuulimyllykorvauksesta voitava ilmoittaa metsäverotuksen kautta;** VM; Peltojen ja metsän vuokrauksesta saadun tulon verotus muuttuu 1.1.2025 alkaen siten, että vuokratuloja ei veroteta enää maatalouden tulolähteessä. Tuulimyllykorvauksia ei jatkossa enää ilmoiteta maatalouden veroilmoituksilla. Verohallinnon ohjeistus tullaan julkaisemaan hyvissä ajoin vuoden 2025 tulojen ilmoittamista varten.
- **(16.) Palautetaan valitusoikeuksien nykytila rakentamislakiin;** YM; Sisältyy 1.1.2025 voimaan tulevaan rakentamislain korjaussarjaan.
- **(17.) Ohjataan pelastusviranomaisia ennakoivaan tarkastustoimintaan rakennushankkeen aikana;** SM; Pelastuslakiin on lisätty 81 a § (voimaan 1.1.2024), jonka tarkoituksena on selkeyttää toimintatapoja rakennushankkeen aikana tehtävistä pelastusviranomaisen tarkastuksista. Tällä pelastuslakiin tehdyllä muutoksella on pyritty vastaamaan myös norminpurkuehdotuksessa esitettyihin ongelmiin. Norminpurkuehdotuksessa tarkoitettuja tarkastuksia pelastusviranomaisen tekee kunnan rakennusvalvonnan pyynnöstä ja tueksi tai rakennushankkeen osapuolien pyynnöstä. Pelastusviranomaisella ei juurikaan ole mahdollisuuksia vaikuttaa siihen, missä vaiheessa rakennushanketta näitä tarkastuksia viranomaiselta pyydetään. Rakennushankkeen aikana tehtävä tarkastus on osa rakentamisen lupakäsittelyä ja tarkastuksessa esille tulevat asiat käsitellään rakentamisen lupaprosessissa.
- **(35.) Sopimuspalokuntalaisia koskevien pätevyysvaatimusten lieventäminen;** SM; Pelastuslain 56 ja 57 §:n 3 momentin mukaan pelastustoimintaan osallistuvalla sivutoimiselta sekä sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalla henkilöltä vaaditaan

Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen koulutus. Pelastustoimesta annetun VN asetuksen 7 §:ssä määritellään tarkemmin kyseiset koulutusvaatimukset. Alusten päälliköiden ja konepäälliköiden pätevyysvaatimukset tulevat liikenteen palveluista annetun lain 11 luvusta ja laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain 2 luvun 4 §:stä. Pelastustoimelle on saatu liikenteen palveluista annetun lain 117 ja 118 §:n mukainen erityiskoulutuslupa, jolla voidaan keventää aluskuljettajan pätevyyden hankintaan ja ylläpitämiseen liittyvää käytäntöä. Vuodesta 2022 lähtien tällä koulutusjärjestelmällä on voitu korvata yleiset pätevyyskirjat pelastuslaitosten omien veneiden toiminnassa kansi- ja konepäällystötehtävissä.

Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia (7)

- **(24.) Maalaisjärkeä ternimaidon brix-lukemien kirjanpidosta saataviin sanktioihin; MMM;** Ternimaidon vasta-ainepitoisuuden seuranta ja kirjanpito on eläinten hyvinvointikorvauksen saamisen edellytys. Ternimaidon laadun seuraamisen laajentaminen nykyisestä on toki mahdollista, mutta kyse olisi nykyistä laajemmasta hallinnollisesta veloitteesta. On todennäköistä, että ehdotuksen perusteluissa viitatussa tapauksessa on ollut puutteita joko pakastetun ternimaidon kirjaamiseen tai muuhun tukiehtoon liittyen ja sanktio on liittynyt niihin, ei seuraamisen laajentamiseen.
- **(26.) Vanhojen tuotantorakennusten luvitus helpommaksi sukupolvenvaihdosten yhteydessä;** YM: Ympäristöministeriössä emme ole kuulleet tähän liittyvän haasteita. Ne vanhat tilat, jotka ovat toimineet 2000-luvun alun jälkeen vanhan ympäristönsuojelulain voimaannpanolain nojalla ilman ympäristölupaa siihen saakka, kunnes toimintaa on lähdetty laajentamaan tai se on olennaisesti muuttunut, ovat käsityksemme mukaan joka tapauksessa vähissä. Ympäristöllisiin lupavelvoitteisiin eivät ylipäätään lähtökohtaisesti vaikuta sukupolvenvaihdokset tai muut omistusjärjestelyt, vaan toiminnan laajuus ja luonne määrittävät sovellettavan menettelyn. Tämä tarkoittaa, että sukupolvenvaihdos sinänsä ei lähtökohtaisesti merkitse ympäristölupien päivittämistä, jos varsinainen toiminta ei laajene/muutu luonteeltaan.
- **(28.) Byrokratiaa vähennettävä ikääntyneiden vaippalähetteen osalta; STM;** Toiminnallinen kysymys, laki ei edellytä tällaista. Muukin terveydenhuollon ammattihenkilö kuin lääkäri voi tehdä lähetteen.
- **(30.) Rakennusalan yritysten byrokratian purku: verottajan rekisterin päällekkäisyydet kuriin;** VM; Tietojen ilmoittamisen päällekkäisyyttä on hankalaa arvioida, koska kohdassa ei ole tarkemmin määritelty, mistä tiedoista on kysymys. Yleisesti ottaen kohdassa mainittuihin Verohallinnon ylläpitämiin rekistereihin tai tulorekisteriin ilmoittamisessa ei ole havaittu päällekkäistä tietojen ilmoittamista. Mainittuihin rekistereihin tehtävät ilmoitukset kohdistuvat lähtökohtaisesti eri tietoihin ja tarkoituksiin.
- **(31.) Lasten lelujen ja ikääntyneiden henkilöiden käyttämien kevytajoneuvojen liikennevakuutukset;** STM: Lastenrattaat eivät itsenäisesti liiku eli niissä on avustin, ne eivät siis ole liikennevakuutuksen piirissä. Liikennevakuutuslaissa (8 §) on sähköpyörätuolien ym. osalta seuraava poikkeus "vakuuttamisen piiristä poissuljettu sellaiselle yksinomaan vammaisten käyttöön tarkoitetulle sähköpyörätuolille tai muulle vastaavalle kevytrakenteiselle ajoneuvolle, jota ei tarvitse rekisteröidä". Tämän arvioitu riittävän poikkeukseksi, jolla varmistetaan liikkumisesteisten liikkuminen. Myös lasten käytettäväksi tarkoitetut ajoneuvot on otettu liikennevakuuttamisen piiriin, koska laki haluttiin pitää mahdollisimman yksinkertaisena. Painoraja 25 kg ja nopeusraja 25kmh pääsääntöisesti rajaa kevyet ja hitaasti kulkevat lasten lelut jo pois vakuuttamisen piiristä.

- **(32.) Renkaanvaihto luvalliseksi parkkihalleissa;** Taloyhtiöiden ja kiinteistöyhtiöiden tai kauppakeskusten omaa asiaa, ei lainsäädäntöasia.
- **(33.) Linja-autojen kuskeille oikeus käyttää langallista mikrofontia;** LVM; Ajettaessa saa käyttää teknisiä laitteita siten, ettei käyttö vaaranna liikenneturvallisuutta. Kuitenkaan mitään viestintävälinettä ei saa käyttää ajon aikana. Mikrofonti ei ole viestintäväline. Se on äänen vahvistamiseen tarkoitettu laite. Viestintä edellyttää mahdollisuutta kahden ihmisen kommunikointiin. Mikrofonti on tekninen väline, jonka käyttö ei saa vaarantaa liikenneturvallisuutta.

Ehdotukset, joihin liittyviä toimenpiteitä käynnissä (16)

- **(3.) Eriytetään veronpalautusten ja erääntyvien verojen maksupäivät;** VM; Hallitusohjelman kirjauksen mukaan hallitus sujuvoittaa veronkantoa ja parantaa verotuksen ennakoitavuutta. VM:ssä on hallitusohjelmakirjaukseen liittyen vireillä verojen maksamisen uudistusta koskeva hanke, jonka tavoitteena on tehdä yritysasiakkaiden verojen maksamisesta mahdollisimman yksinkertaista. Yksinkertainen menettely helpottaisi ja vähentäisi yritysten ja tilitoimistojen työtä maksujen selvittelyyn liittyen. Tässä yhteydessä on tarkoitus myös selkiyttää eräpäiväkuittausta koskevia menettelyjä. Tavoitteena on antaa HE kevätistuntokaudella 2025.
- **(6.) Helpotetaan osakeyhtiöiden lopettamista;** OM; Asiaa tarkastellaan osana Osakeyhtiölain ja osuuskuntalain tarkistamishanketta (OM118:00/2023)
- **(8.) Järkevöitetään sote-sektorilla toimivien organisaatioiden laatusurantoja;** STM; Lääkäiden kaksi kertaa vuodessa toteutettavaa mitoitussurantaa kehitetään parhaillaan alueiden kanssa suoraan tietojärjestelmistä tulevaksi eli tiedonkeruusta päästään eroon, kun kaikkien alueiden tietojärjestelmät sen mahdollistavat. Johtamiseen ja toimintakäytänteisiin liittyvä kysely olisi jatkossakin erillistiedonkeruu, mutta se toteutetaan vain joka toinen vuosi.
- **(9.) Yhtenäistetään kuntien laajakaistarakentamisen lupaprosessit;** YM; Eduskunnalle syksyllä 2024 annettulla HE:lla rakentamislain muuttamiseksi tuodaan sitovat määräajat rakentamislupiin, mikä voi edistää osaltaan myös laajakaistarakentamista. Teema voi liittyä myös yhdyskuntakehittämislakiin, jonka valmistelu on YM:ssä parhaillaan käynnissä.
- **(10.) Hyödynnetään monipuolisesti terveydenhuollon ammattilaisia sosiaali- ja terveydenhuollon lausuntojen ja todistusten laatimisessa** JA
- **(11.) Arvioidaan mahdollisuudet ottaa käyttöön kevyempi menettely sosiaali- ja terveydenhuollon todistusten ja lausuntojen laatimisessa;** STM; Lausunnot- ja todistukset työryhmä työstää ehdotuksia 12/2024. Toimeksiantona työryhmä ehdottaa muutoksia säädösperusteisiin lausuntoihin ja ei-säädettyihin lausuntoihin ja todistuksiin.
- **(12.) Yhtenäistetään elintarvikkeiden terveystietojen valvonta;** MMM; Markkinointiin ja väitteisiin liittyvät asiat ovat aina tulkinnanvaraisia. Asioista voi sanoa monella eri tavalla ja se tuo myös vaihtelua valvontaan. Valvonnan lisääntyessä tarve tulkintoihin kasvaa ja samalla myös erilaisten tulkintojen mahdollisuus lisääntyy. Tätä ongelmaa on viimeisen viiden vuoden aikana Ruokavirastossa pyritty painokkaasti ratkaisemaan monin konkreettisin toimenpitein.
- **(15.) Vältettävä hukkainvestoinnit latauspisteiden asentamisvelvoitetta tarkistamalla;** YM: asiaa tarkastellaan rakennusten energiatehokkuusdirektiivin implementoinnin yhteydessä.

- **(18.) Asetus rakennustyön turvallisuudesta aikaistettava alkamaan vuonna 2025 (tapahtumajärjestäminen); STM;** Rakennustyön turvallisuutta koskevaa valtioneuvoston asetuksen uudistamista valmistellaan parhaillaan kolmikantaisesti rakennusalan työntekijä- ja työnantajajärjestöjen, yrittäjien sekä työsuojeluviranomaisten edustajien kanssa. Kolmikantavalmistelu jatkuu kevääseen 2025. Riippumatta esittelyaikataulusta, on alan toimijoille varattava riittävästi aikaa varautua säädösmuutoksiin, joten asetuksen voimaantulo 2025 kuluessa ei ole realistista. Työsuojeluviranomaiset ja Tapahtumateollisuus ry ovat käyneet kesän 2024 osalta tulkintoja läpi siinä tarkoituksessa, että tapahtumajärjestäjät olisivat paremmin selvillä siitä, mitä työsuojeluviranomaiset ovat valvontatoiminnassaan tapahtumien järjestämisen yhteydessä edellyttäneet.
- **(21.) Yhden luukun lupa-asiointi käyttöön tapahtumien luvituksessa ja valtion viranomaisten sitouttaminen yhden luukun luvat ja valvonta -hankkeen portaalien käyttöön;** TEM:in hallinnonalan Luvat- ja valvonta -palvelussa on käyttöön otettu tapahtumajärjestämisen lupakokonaisuus 14.2.2022, joka on valtion viranomaisten, kuntien ja tapahtumajärjestäjien käytössä. Järjestelmän käyttöönotossa on ollut hitautta ja tehostamistoimenpiteitä suunnitellaan. Tapahtumajärjestämisen yhden luukun kokonaisuuden kannalta kriittistä on keskeisten viranomaisten ja lupien saaminen mukaan (poliisi, anniskelu, kuntien luvat), mikä edellyttää myös rahoitusta järjestelmäintegraatioiden toteuttamiseen sekä käyttöönottojen yhteydessä esiin nouseviin muutostarpeisiin reagoimiseen.
- **(22.) Elintarvikevalvonnan Oiva-tarkastukset tehtävä riskiperusteisesti ja ohjeistusta selkeytettävä;** MMM; Oiva on elintarvikevalvontatietojen julkaisujärjestelmä, jossa julkaistaan elintarviketoiminnan tarkastuksesta kertova raportti. Se kuvaa, kuinka hyvin elintarvikealan toimija tietää, tuntee ja noudattaa elintarvikesäädöksiä. Säädöksiä ja sitä kautta tarkastettavia asioita on paljon. Valvonnan tulee valvonta-asetuksen nojalla olla kaikilta osin säännöllisesti, riskiperusteisesti ja sopivalla tiheydellä toteutettua. Yleisen OIVA-arvosanan antamisen perusteita ei ole tarkoitus muuttaa eikä muuttaa tarkastuksia pistokokeiksi. Tarkastustiheys on tarkoitus sitoa nykyistä selkeämmin riskiin OIVA-tulosten perusteella. Tästä on käyty neuvotteluja alan järjestöjen kanssa ja asiaa pyritään edistämään vuoden 2025 kuluessa.
- **(23.) Eläinten keinosiemennyksessä saatava käyttää osaavan naapurin apua;** MMM; Keinosiemennykseen liitettyjä haasteita on tarkoitus kartoittaa tämän vuoden aikana ja tarvittaessa voidaan pohtia ratkaisuja, joilla turvataan riittävät keinosiemennyspalvelut myös syrjäisillä ja vaikeakulkuisilla alueilla, kuten saaristossa.
- **(25.) Tuotantorakennusten rakentamista helpotettava;** YM: Ehdotus liittyyne ilmoituksenvaraisten eläinsuojien sijoittamista koskevan ns. poikkeuspykälän vaihteleviin soveltamiskäytäntöihin eri alueilla. Ilmoituksenvaraisia eläinsuojia koskevassa asetuksessa säädetään eri eläinmäärien ja lajien sekä lantaloiden kattamistekniikoiden perusteella niiden vähimmäisetäisyyksistä lähimpään häiriintyvään kohteeseen. Asetus sisältää pykälän, jonka nojalla tiettyjen edellytysten täytyessä vähimmäisetäisyyksistä voidaan poiketa. Joissakin kunnissa ko. poikkeuspykälää on sovellettu hyvin joustavasti ja räikeimmissä tapauksissa valvova viranomainen on voinut päätyä valitukseen aiheutuvien ympäristövaikutusten johdosta. Valtion aluehallintouudistuksen ja uuden valtakunnallisen lupa- ja valvontaviraston myötä tulkintoihin on valtion toimivallassa olevien asioiden osalta odotettavissa yhteneväisempiä käytäntöjä.
- **(29.) Terveystieteiden sihteerien järkevampi käyttö julkisessa terveydenhuollossa (esim. rajatut tutkimukset ja asioiden selvittely);** STM; Hyvän työn ohjelmassa on pilotti sihteerien toimenkuvan laajentamisesta. Pilotin perusteella ohjausta ja tarvittaessa säädösmuutoksia sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädännön uudistuksen (HE 10/2025) yhteydessä.

- **(36.) Sähkö- ja kaasukäyttöisten kevytkuorma-autojen yleistymistä edistettävä sallimalla niiden kuljettaminen B-kortilla;** LVM; Ehdotus sisältyy ajokorttidirektiivin muuttamiseen, josta neuvottelut ovat käynnissä EU:ssa. Poikkeuksen muotoiluun on ehdotettu muutoksia osana käynnissä olevaa EU:n ajokorttidirektiivin uudistusta. Poikkeuksen käyttöönoton ajankohtaa arvioidaan direktiiviuudistuksen käsittelyn edetessä. On mahdollista toteuttaa kansallisesti ennen direktiivin muutoksen tulemistä voimaan.
- **(37.) Ammattiautoilijat: Joustoja ajo- ja lepoaikoihin;** LVM; Uudistus on mahdollista toteuttaa osittain. Kyse on harmonisoidusta EU-lainsäädännöstä (EU:n ajo- ja lepoaika-asetus). Tällä hetkellä EU:ssa ei ole neuvotteluja käynnissä. Linja-autojen tilausajoliikenteeseen tehtiin jokin aika sitten hieman vastaavia poikkeuksia. Harvaan asuttujen alueiden ajoaikoihin sisältyy kansallista liikkumavaraa, ja niistä säädetään ajopiirturikorttien myöntämisestä ja poikkeuksista ajopiirturin käytössä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (507/2018). Linja-autojen osalta toteutettu poikkeuksia. Harvaan asuttujen alueiden osalta aikataulu avoin. Arviomuistio, jonka johtopäätöksenä mahdollinen säädöshanke VNA muuttamisesta. Säädöshanke syksy 2025.

Norminpurku ei ainakaan välittömästi mahdollista (7)

- **(4.) Yhdistetään rakennusalan lupakortteja ja rajataan niiden määrää;** TEM kartoitti pätevyyskorttivaatimuksia ja -koulutuksia v. 2018. Selvityksen mukaan vain pieni osa pätevyysvaatimuksista oli lakisääteisiä. Useimmiten pätevyyskortit ovat joko puhtaasti toimialan itsensä kehittämiä tai ns. välimuotoja, jossa lainsäädännössä saattaa olla edellytys tai velvoite, johon vastaamiseksi tai jonka täyttämisen osoittamiseksi toimialan piirissä on syntynyt jokin tietty koulutuskokonaisuus. Pätevyyksien hallinnointiin liittyviä palveluja näyttää syntyvän markkinaehtoisesti, eikä voida pitää tarkoituksenmukaisena, että julkinen valta lähtisi rahoittamaan kilpailevan sähköisen järjestelmän rakentamista verovaroin.
- **(5.) Sähköistetään jakeluauton digipiirturin yrityskortin hakeminen;** LVM; Kyse ei ole vain jakeluautojen piirturien yrityskorteista vaan kaikista yrityskorteista ja niiden hakemisesta. Tällaisia kortteja myönnetään tuhansia. Traficomissa ei käydä tämän kortin takia vaan palveluntuottajalla, Ajovarma Oy:ssä. Ajovarmalla on runsaasti toimipisteitä ympäri Suomen. Käynteihin liittyy mm. tunnistautuminen. Sähköisen palveluväylän rakentaminen olisi mittava tietojärjestelmähanke, jota ei ole toistaiseksi näköpiirissä.
- **(19.) Väliaikaisten tilojen käyttöönotto mahdolliseksi tapahtumia järjestettäessä;** YM; Asiaan liittyvää lainsäädäntövalmistelua ei ole tällä hetkellä vireillä. Toteuttaminen olisi haaste turvallisuusnäkökulmasta.
- **(20.) Melulupapäätöksille ennakoitavuutta;** SM; Viranomaiset tarvitsevat aikaa arvioida tapahtumiin liittyviä riskejä ja tarvittavia toimenpiteitä järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi. TEM; Sähköisen alustan osalta meluluvat ovat jo osa Luvat- ja valvontapalvelussa 14.2.2022 käyttöönotettua tapahtumajärjestämisen lupakokonaisuutta. YM; Asiaan liittyvää lainsäädäntövalmistelua ei ole tällä hetkellä vireillä.
- **(27.) Tilateurastuksen ja suoramyyntin salliminen;** MMM; Mahdolliset helpotukset on jo otettu lainsäädäntöön. Suoramyynti ilman lihantarkastusta ei ole mahdollista lampaan, naudan ja sianlihan osalta.
- **(34.) Väyläviraston vaatimus tievalaistuksen rakentamisesta, jonka mukaan maantiellä puupylväs on asennettava betoniseen tai teräksiseen jalustaan kumottava;** LVM; Väyläviraston valaistusta koskevat ohjeet eivät velvoita kuntia niiden kaduilla ja muilla kuntien alueilla. Väyläviraston

valaistusta koskevia ohjeita on noudatettava maanteiden varrella, joissa Väylävirasto on tienpitäjä. Puupylväiden kyllästysaineiden tehoa on heikennetty ja puupylväät eivät kestä maakosketusta samalla tavalla kuin aikaisemmin. Asentamalla puupylväät betonijalustaan puupylväiden käyttöikä on arvioitu pitenevän lähes kaksinkertaiseksi noin 40 vuoteen. Väylävirasto käyttää maanteiden varressa puupylväitä, joiden törmäysturvallisuutta on parannettu tekemällä pylväiden tyviosa osittain ontoksi. Heikennetyt pylväät ovat yleensä heikompia kuin jalusta ja jalusta säilyy usein ehjänä törmäyksessä, ja pylvään uusiminen valmiiseen jalustaan on helppoa.

- **(38.) Terveystuollon ammatinharjoittajamallin liittyvää byrokraatiaa yksinkertaistettava; VM;** asiaa ei ole mahdollista arvioida käytössä olevin tiedoin.
